

habere aliquā qualitatem: vt disciplinam vel statutem. Secundo modo dicitur aliquid habere quantitatē et magnitudine; vt bicū bicū tricubicum. Tercio modo dicitur habere ea que circa corpū pū sunt adiacentia: vt vestimentum et tunicam. Et habitus isto modo est vnum de decē p̄dicamentis. Et definitio. Habitus est corporis et eiusque circa corpus sunt adiacentia: vt est armatio caligatio. Quarto modo dicitur habere ornatū: vt haberet annulū in digito. Quinto modo dicitur habere membrū: vt manū et pedem. Sexto modo dicitur habere sicut p̄tinens contentum: vt lagena vīnum et modius grana tritici. Septimo modo dicitur habere possessionē: vt domū vel agrū. Octauo modo dicitur habere vīorem. Et de hoc modo dicitur Aристο. q̄ iste modo est alienissimus ppter hoc. nam q̄ habet vīorem habetur ab ea. Vinculum enim matrimonij indissolubilit̄ ligat vtrūq;. Et dicit q̄ forte alijs mōi apparebūt in eo qd̄ est habere. sed q̄ pluererūt dici pene omnes enumerati sunt. Versus
Affectum quātum vestrum dic velut aurum
Membrum contentum possellum vir mulierem.
Pētra non sunt de textu.

Finit tercius tractatus

Sedetur quartus tractatus

Ropositio est oratio affirmativa vel negativa allclusa de aliquo vel alicuius ab aliquo. **T**erminus est in quem resolutur propo: vt in subiectu et p̄dicatum. Dici de omni est quando nihil est

sumere sub subiecto de quo non dicatur p̄dicatum: vīoīs homo currit. Hic cursus dicitur de omni homie. et nihil est sumere sub homie de quo non dicatur cursus. Dici de nullo est quod nihil est sumere sub subiecto a quo non remoueat p̄dicatum: vt nullus homo currit. hic cursus remouet ab omni homie. et nihil est sumere sub homie a quo non remoueat cursus.

Definitio syllogismi et de p̄cipiis partibus materialibus eius

Syllogismus est oratio in qua q̄būdam positis et concessis necesse est aliud accidere per ea que posita sunt et concessa: vt omne animal est substantia. omnis homo est animal. ergo omnis homo est substantia. Hoc totum est oratio in qua quibūdam positis sc̄ duabus premissis necesse est aliud accidere.

scz conclusionem. Omnis autem syllogismus constat ex tribus terminis et duabus propositionibus. Quarum prima vocatur major. secunda minor. Ex tribus autem terminis non possunt fieri due propositiones nisi alter illorum terminorum sumatur bis. et tunc ille terminus bis sumptus. aut subjicitur in una et predicitur in alia. et sic est prima figura. aut predicitur in utraque. et sic est secunda figura. aut subjicitur in utra que et sic est tercua figura. Horum autem terminorum unus vocatur medium. aliis maior extreitas. tertius vero minor extremitas. Medium est terminus bis sumptus ante conclusionem. Major extreitas est terminus sumptus in maiori propositione. Minor extreitas est terminus sumptus in minori propositione cum medio.

De principijs sive partibus

formalibus syllogismi

Ad syllogismum autem exiguntur modus et figura. Figura est ordinatione trium terminorum secundum debitam subjectoem et predicatoem. Hec autem ordinatione sunt tribus modis (ut dictum est) et secundum hoc tres sunt figure. Prima figura est. quando medium subjicitur in una propositione et predicitur in alia: ut omnis animal est substantia. omnis homo est animal. ergo omnis homo est substantia. Secunda figura est. quando medium predicate in utraque: ut omnis homo est animal. nullus lapis est animal. ergo nullus lapis est homo. Tertia figura est. quando medium subjicitur in utraque: ut omnis homo est animal. omnis homo est substantia. ergo quedam substantia est animal. Modus est ordinatione duarum propositionum in debita qualitate et quantitate. Debita qualitas est. si una sit negativa relativa et affirmativa. Debita quantitas est. si una sit particularis. reliqua sit universalis. Versus. Prima pars subjicit. modum post predictum ipsum. Altera pars dicit. tercua pars subjicit.

Quicquid sunt regule generales?

Prima regula est. Ex puris particularibus indefinitis et singularibus nihil sequitur. unde oportet alteram premissarum esse vellem. Secunda regula est. Ex puris negatis nihil sequitur. unde oportet alteram premissarum esse affirmativam. Tercia regula est. Si aliquis premissa fuerit particularis cetero erit particularis et cetera. Quarta regula est. ut etiam quod est impossibile est syllogismus sed figura.

Regula est si aliqua pmissari fuerit negativa etia; conclusio
erit negativa Quinta regula est medium nunc debet ponere
conclusionem De quibus tales dantur versus

Partibus expuris nil sequitur siue negatis

Si qua preit partis sequitur conclusio partis

Si qua negata preit conclusio sitq; negata

Lex generalis erit medium cocludere nescit

Rima figura noue habet modos ut p; in his vsibus

Barbara celarent dari ferio baralipson

Celantes dabitis fapesmo frisesomorum

Primi quattuor modi concludunt directe reliqui vero qn
concludunt indirecte Directe concludere est maiorem ex
tremitatum predicari de minori in conclusione Indirecte co
cludere est minorem extremitatem predicari de maiori in con
clusionem Notandum est q; in qualibet dcōne tres sunt sylla
be; et quod ultra est superfluum est Et in qualibet syllaba est

vna de istis quattuor vocalibus a.e.i.o Ita q; per a intelligi
tur vniuersal affirmatio per e vbi negatio per i particularis

affirmatio per o particularis negatio que sunt quattuor gene
ra positōnum Per pmam syllabam intelligitur maior per
scđam mior et per tertiam conclusio

Scindendum est etiā q; quattuor pmi modi incipiunt ab his consonantib; b.c.d.f Et
oēs alij modi sequentes per hoc intelligitur q; alij modi incipi
entes a.b. debent reduci ad barbara q; incipiunt a.c. reducuntur
ad celarent q; a.d. ad darij q; ab f. ad ferio

Ite vbiq; ponit
ur s. significat q; ppō intellecta p; vocalē precedente debet con

ueri simpli vbi ponitur p; ppō positio precedens debet converti

per accīs. et vbi ponitur in significatur q; pmissa debent trans

poni Et vbi ponitur c in medio dcōis significatur q; ille mo

dus debet reduci p; impossibile Versus

Simpliciter verti vult s.p vero per accī.

D vult transponi c per impossibile duci

Seruat maiorem variat seruatq; secundam minorēm

Tertia maiorem variat seruatq; minorēm

Due sunt regule spēales pme figure

Prior regula est q; in quattuor pmis modis pme figure es
in oībus tertie mōre existente negativa nihil sequitur

Posterior regula in quattuor modis prime figure et in

omnibus secunde maiore existente particulari nihil sequitur

Demodis perfectis

Barbara p̄mus modus p̄me figure cōstat ex duab⁹ vniuer
salib⁹ affirmatiuis. v'lēm affirmatiua directe p̄cludētib⁹

bar omne animal est substantia

Exemplum ba omnis homo est animal

ra ergo omnis homo est substantia

Celarēt scđs mod⁹ p̄me figure cōstat ex v'lī negatiā maiori
et v'lī affirmatiā minori. v'lēm negatiā directe p̄cludētib⁹

ce nullum animal est lapis

Exemplum la omnis homo est animal

rēt ergo nullus homo est lapis

Darij tercii modus p̄me figure cōstat ex v'lī affirmatiua
maiori et particulari affirmatiua minori. particularem affir
matiuam directe concludentibus

da omne animal est substantia

Exemplum ri quidam homo est animal

i ergo quidam homo est substantia

Ferio quartus modus p̄me figure cōstat ex vniuersali ne
gatiā maiori et particulari affirmatiua minori. particularē
negatiā directe concludentibus

fe nullum animal est lapis

Exemplum ri quidam homo est animal

o ergo quidam hō nō est lapis.

Demodis imperfectis indirecte p̄cludentibus

Baralipton q̄ntus modus cōstat ex duab⁹ v'lib⁹ affirmati
uis. particularē affirmatiua cōcludentib⁹ indirecte

ba omne animal est substantia

Exemplum ra omnis homo est animal

lip ergo quedam substantia est homo

Et reducit ad barbara p̄ conversionē p̄clusionis p̄ accīs

Celantes sextus modus constat ex vniuersali negatiā ma
iori et vniuersali affirmatiā minore i. vniuersalem negatiā
concludentibus indirecte

ce nullum animal est lapis

Exemplum lan omnis homo est animal

tes ergo nullus lapis est homo

Et reducit ad celarent conclusionē conuersa simpliciter

5/07

Dabitis septimus modus cōstat ex vniuersali affirmativa
maiori. et particulari affirmativa minori. particularem affir-
matiuam indirecte concludentibus.

Exemplum da omne animal est substantia

Exemplum bi quidam homo est animal
tis ergo quedam substantia est homo

Et reductio ad dari p̄clusionē conuersa simpliciter

Fapesimo octauus modus constat ex vniuersali affirmativa
maiori. et vniuersali negativa minori. particularem nega-
tiuam indirecte concludentibus

Exemplum sap omne animal est substantia

Exemplum ei nullus lapis est animal
mo ergo quedam substantia non est lapis

Et reductio ad ferio. maiore conuersa per accūs. et minore conuer-
sa simpliciter. et per transpositiōem p̄missarum

Frisēs moroz nonus modus constat ex particulari affirmativa
maiori. et vniuersali negativa minori. particularem nega-
tiuam indirecte concludentibus

Exemplum fris quidam lapis est substantia

Exemplum es nullum animal est lapis
om ergo quedam substantia non est animal

Et reductio iste modus ad ferio. maiore et minore conuersis sim-
pliciter. et per transpositionem p̄missarum

Tres sunt regule secundae figure

Sequitur de scđa figura cuius tales dantur regule

Prima. in scđa figura maiore ex parte particulari nihil sequitur.

Scđa. in scđa figura ex puris affirmatiuis nihil sequitur

Tertia. in scđa figura semper cocluditur negative

Scđa figura quattuor habet modos

Clesare p̄mus modus constat ex vniuersali negativa mai-
ori. et vniuersali affirmativa minori. vniuersalem negatiuam
directe concludentibus

Exemplum ces nullus lapis est animal

Exemplum a omnis homo est animal
re ergo nullus homo est lapis

Et reductio ad celaret. maiore conuersa simpliciter.

Clamēstres secundus modus cōstat ex vniuersali affirmativa
maiori. et vniuersali negativa minori. vniuersalem negatiuam

tiuam directe concludentibus

Exemplum   cam   omnis homo est animal
              es   nullus lapis est animal
              tres   ergo nullus lapis est homo.

Et reductio ad celarent mōre pueris similitr. et p transpositō
nem premissarum. Festino tercū modus cōstat ex vniuer
sali negatiua maiori. et particulari affirmatiua minori. par
ticularē negatiua directe concludentibus

Exemplum   fēs   nullus lapis est animal
              ti   quidam homo est animal
              no   ergo quidam homo non est lapis

Et reductio ad ferio maiore pueris similitr. Baroco q̄rtus
modus p̄stat ex maiori v̄li affirmatiā. et particulari negatiā mi
norī. particularē negatiua directe concludentibus

Exemplum   ba   omnis homo est animal
              ro   quidam lapis non est animal
              co   ergo quidam lapis non est homo
Et reductio ad barbara per impossibile. Reducere autem
per impossibile est sumere oppositum conclusionis cum alte
ra premissarum. et inferre oppositum alterius premissae. Su
matur autem oppositum conclusionis scz. omnis lapis est ho
mo cum maiori huius quarti modi. scz. omnis homo est ani
mal. et arguantur sic.

omnis homo est animal
per impossibile   omnis lapis est homo
                        ergo omnis lapis est animal

Sequitur de tercia figura cuius tales dant regule. Prior
regula. in tercia figura mōre ex parte negatiā nihil legitur. Poste
rior regula. In tercia figura conclusio debet esse particularis. Un
tertia figura sex habet modos. Darapti p̄mus modus cōstat
ex v̄li affirmatiua maiori. et v̄li universalis affirmatiua minori. par
ticularē affirmatiua p̄cludentibus directe

Exemplum   da   omnis homo est substantia
              rap   omnis homo est animal
              ti   ergo quoddā animal est substantia

Et reductio ad dari mōri pueris per accīns. Felapton se
cundus modus constat ex v̄li negatiua maiori. et v̄li affirma
tiua minori particularē negatiua directe concludentibus

8; 2dūs ad mōrē 2dūs ad mōrē 5108. ^{5108.1} ~~hadum mino~~
lōrē maiori et inferre alijs contraria maiori lōrē p̄tis
nō et in Darapti falapti et alijs r̄fere et tertia dorsum
in retro modis

Disamisera modus stat ex particulari affirmativa maior. et
vli affirmativa minor particularē affirmativa dircē excludentibus
dī quidam homo est substantia
Exemplum am omnis homo est animal
is ergo quoddam animal est substantia
Et reducitur ad daturā maiore cōuersa simplē p̄ trāspōem̄ p̄mis̄
fāz. **D**atili q̄rt̄ modus stat ex vli affirmativa maior. p̄ ticulari affirmativa minor. particularē affirmativa dircē excludentibus
da oīs homo est substantia
Exemplum ris quidam homo est animal
i ergo quoddam animal est substantia
Et reducitur ad daturā minore cōuersa simplē. **B**ocardo q̄ntus
modus constat ex particulari negatiā maior. et vli affirmativa
minor. particularē negatiā directe concludentibus
bo quidam homo nō est lapis
Exemplum car omnis homo est animal
do ergo quoddam animal nō est lapis.
Et reducitur ad barbara p̄ impossibile. **S**umāt em̄ cōtradic/
toriū oppositū cōclusionis. cū altera p̄missa sc̄z minore. et infe/
ratur oppositū alterius p̄missi hoc modo. omne animal est lapis
oīs homo est animal. ergo omnis homo est lapis. hec conclusio
facta p̄ impossibile in barbara contradicit maior. q̄nti modi
tercie figure. **F**erison sextus modus constat ex vniuersali
negatiā maior. et p̄ ticulari affirmativa minor. particularē
negatiā directe concludentibus
fe nullus homo est lapis.
Exemplum ris quidam homo est animal
on ergo quoddam animal nō est lapis
Et reducitur ad ferio minore cōuersa simplē. **V**erius p̄ istis dua
bus figuris q̄ habet decē modos. **L**esare camestres festino ba/
roco darapti. **F**elapton disamis datisi bocardo ferison. **S**z
q̄z Aristo. in p̄poribus ostendit cōiugatōes in q̄bus non sequi/
tur cōclusio ex p̄missis esse inutiles. p̄ inuentiones termiorū
in q̄bus nō tenet huiōi cōiugatio. ideo utilis est inuentio ta/
lium termiorum. Abicūq̄z igit̄ fiat inutilis cōiugatio seu cō/
binatio cōtra regulas syllogismorum p̄bus assignatas. Accipiē/
di sunt duo termi sc̄z due sp̄es cū suo genere. vthō asinus ani/
mal. **A**ccep̄di sunt duo termi quorū alter de altero p̄c

7. Dic̄ 7. p̄prio
centū nūct̄ fī 2. p̄
vnde ab ita

